

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 4^{ΗΣ} ΙΟΥΝΙΟΥ 1931

ΠΡΟΕΔΡΙΑ Α. Χ. ΒΟΥΡΝΑΖΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ὅρίζονται ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὰς ἐορτὰς εἰς μνήμην τοῦ Faraday ὁ κ. Δ. Αἰγινίτης καὶ ὁ ἐν Λονδίῳ Πρεσβευτῆς κ. Δ. Κακλαμᾶνος.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καταθέτει τὰ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἀποσταλέντα συγγράμματα.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος παρουσιάζει καὶ ἀναλύει τὸ νεωστὶ ἐκδοθὲν ἔργον τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. Δ. Γρ. Καμπύρογλου «Αἱ Ἀθῆναι κατὰ τὰ ἔτη 1775-1795».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ.— Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχιεπισκόπων τῆς αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκοπῆς Ἀ΄ Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν, ἀπὸ τοῦ 15^{οῦ} αἰῶνος*, ὑπὸ Κ. Μ. Ράλλη.

Οἱ ἀρχιεπίσκοποι τῆς αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκοπῆς Ἀ΄ Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν ἤρουντο:

Ι. Ἀπὸ τοῦ 15^{οῦ} αἰῶνος, ἀλλὰ καὶ ἀρχαιότερον, ὑπὸ τῶν τὴν σύνοδον τῆς εἰρημένης αὐτοκεφάλου ἐκκλησίας ἀποτελούντων ἀρχιερέων. Οὕτω ἤρθησαν ὑπὸ τῆς συνόδου

* Ἐξήγησις συντεταγμένων λέξεων: Μ=Μητροπολίτης.

τῶν ἀρχιερέων αὐτῆς εἰς διαδοχὴν τοῦ παραιτησαμένου Γρηγορίου ὁ Γερμανὸς κατὰ Μάϊον τοῦ 1688¹, εἰς διαδοχὴν τοῦ παυθέντος Γερμανοῦ κατ' Αὐγουστον τοῦ 1691 ὁ Γρηγόριος², εἰς διαδοχὴν τοῦ παραιτησαμένου Γρηγορίου ὁ Ἰγνάτιος κατ' Αὐγουστον τοῦ 1693³, εἰς διαδοχὴν τοῦ παυθέντος Ἰγνατίου ὁ Ζωσιμᾶς κατ' Ἰούλιον τοῦ 1695⁴, εἰς διαδοχὴν τοῦ παυθέντος Ζωσιμᾶ ὁ Ραφαήλ κατ' Ἰούνιον τοῦ 1699⁵, εἰς διαδοχὴν τοῦ καθαιρεθέντος Διονυσίου ὁ Φιλόθεος κατ' Ἰούλιον τοῦ 1714⁶, εἰς διαδοχὴν τοῦ καθαιρεθέντος Φιλοθέου ὁ Ἰωάσαφ κατ' Ἰούλιον τοῦ 1718⁷. Οἱ ἀρχιεπίσκοποι ἤρουντο οὐχὶ ἀείποτε ὑπὸ πάντων τῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἀρχιερέων. Οὕτω λ. χ. ἤρέθησαν ὑπὸ τριῶν μόνον ὁ Γερμανὸς κατὰ Μάϊον τοῦ 1688 καὶ δὴ, τοῦ Καστορίας Δαυῖδ, Στρομνίτζης Νικοδήμου καὶ Μογλενῶν Ἀνθίμου⁸, ὑφ' ἐξ ὁ Ἀνθιμος κατ' Αὐγουστον τοῦ 1691 καὶ δὴ, τοῦ Βελεγράδων Ἰγνατίου, τοῦ Κιτιαίων Κοσμᾶ τοποτηρητοῦ ἐπιτρόπου Ἀχριδῶν, τοῦ Γκόρας Ἀρσενίου, τοῦ Κορυτσᾶς Μακαρίου, τοῦ Γρεβενῶν Θεοφάνους καὶ τοῦ Σισανίου Ζωσιμᾶ⁹, ὁ Ἰγνάτιος κατ' Αὐγουστον τοῦ 1693 ὑπὸ τῶν Καστορίας Δαυῖδ, Δυρραχίου Δανιήλ, Πρεσπῶν Παρθενίου, Κορυτζᾶς Μακαρίου, Γκόρας Ἀρσενίου, Κιτιαίων καὶ τοποτηρητοῦ Ἀχριδῶν Κοσμᾶ¹⁰ καὶ ὁ Ραφαήλ κατ' Ἰούνιον τοῦ 1699 ὑπὸ τοῦ Κορυτζᾶς Δανιήλ, τοῦ Πελαγωνίας Ἰγνατίου, τοῦ Δυρραχίου Κοσμᾶ, τοῦ Γκόρας Ἀρσενίου, τοῦ Πρεσπῶν Παρθενίου καὶ τοῦ Μογλενῶν Διονυσίου¹¹, ὑπὸ ὁκτώ δ' ὁ Ζωσιμᾶς κατ' Ἰούλιον τοῦ 1695 καὶ δὴ, ὑπὸ τῶν Καστορίας Διονυσίου, πρῶην Καστορίας καὶ προέδρου Δεβρῶν Δαυῖδ, Γρεβενῶν Θεοφάνους, Δυρραχίου Κοσμᾶ, Πελαγωνίας Ἰγνατίου, Στρομνίτζης Λεοντίου, Γκόρας καὶ Μόκρας Ἀρσενίου καὶ Πρεσπῶν Παρθενίου¹², ὑπὸ ἑννέα δ' ὁ Φιλόθεος κατ' Ἰούλιον τοῦ 1714 καὶ δὴ, ὑπὸ τῶν Καστορίας Διονυσίου, Πελαγωνίας Ἰωσήφ, Βοδενῶν καὶ Γιανιτζᾶς Μητροφάνους, Κορυτζᾶς καὶ Σελασφόρου Ἰωάσαφ, Τιβεριουπόλεως Νικηφόρου, Μογλενῶν καὶ Μολεσχοῦ Γαβριήλ, Πρεσπῶν Παΐσιου καὶ Βελισσοῦ Καλλινίκου¹³, ὑπὸ δέκα δὲ κατ' Ἰούλιον τοῦ 1718 ὁ Ἰωάσαφ καὶ δὴ, ὑπὸ τοῦ προέδρου Σισανίου Ζωσιμᾶ πρῶην ἀρχιεπισκόπου, τοῦ Πελαγωνίας Ἰωσήφ, τοῦ Γρεβενῶν Θεοφάνους, τοῦ Βοδενῶν Μητροφάνους, τοῦ Βελεγράδων Νικηφόρου, τοῦ Τιβεριουπόλεως Καλλινίκου, τοῦ Μογλενῶν Γαβριήλ, τοῦ Δεβρῶν Νικηφόρου, τοῦ Πρεσπῶν Παΐσιου καὶ τοῦ Γκόρας καὶ Μόκρας Θεοδο-

¹ Πατριαρχικῶν ἐγγράφων ἐκδ. Κ. Δελικάνη τόμ. Γ', 1905 σ. 789-790 καὶ 856.

² Αὐτ. 792-793 καὶ 856.

³ Αὐτ. 797-798 καὶ 857.

⁴ Αὐτ. 803-804, 858 καὶ 859.

⁵ Αὐτ. 808-809 καὶ 860.

⁶ Αὐτ. 837-838 καὶ 860.

⁷ Ὅρα τὸ ἀπὸ 5 Ἰουλίου 1718 συμφωνητικὸν συνοδικὸν γράμμα, αὐτ. 847-848, ἔτι δὲ τὴν ἀπὸ Φεβρουαρίου 1719 συνοδικὴν πράξιν περὶ καθαιρέσεως τοῦ Φιλοθέου, αὐτ. 848-851 καὶ τὸν ἀπὸ 21 Φεβρουαρίου 1719 συνοδικὸν τόμον, αὐτ. 852-853. Ὅρα καὶ σ. 861.

⁸ Αὐτ. 790.

⁹ Αὐτ. 793.

¹⁰ Αὐτ. 798.

¹¹ Αὐτ. 809.

¹² Αὐτ. 804.

¹³ Αὐτ. 838.

σίου¹. Ἐγίγνετο δ' ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν εἴτε 1) ὅπερ καὶ τὸ σύνηθες ἐν τῷ κλίματι τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ δὴ, ἢ α' ἐν τῇ ἔδρᾳ αὐτῆς, ἢ β' ἐκτὸς αὐτῆς, οὕτως ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἰωάσαφ κατ' Ἰούλιον τοῦ 1718 ἐν Μαυρόβω², εἴτε 2) σπανιώτερον ἐκτὸς τοῦ κλίματος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς καὶ δὴ, ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τῶν ἐκεῖ δι' ὑποθέσεις τῆς ἑαυτῶν ἀρχιεπισκοπῆς διατριβόντων ἀρχιερέων αὐτῆς προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου. Οὕτω λ.χ. ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τοῦ Μελετίου κατ' Οκτώβριον τοῦ 1676³.

II. Βραδύτερον δέ, κατὰ τὴν πρὸς τὴν Μ. ἐκκλησίαν καὶ τὴν Ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν αἴτησιν τῶν τε τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις προκρίτων ὡς καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει διατριβόντων ὀρθοδόξων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, ὑποδεικνύντων ἅμα καὶ τὸν ψηφιστέον, ἠροῦντο οἱ ἀρχιεπίσκοποι Ἀχριδῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀδείᾳ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, οὐχὶ ὑπὸ τῆς ἐνδημούσης ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου διὰ τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν «τὸ παρηλλαγμένον τοῦ κλίματος», ἀλλ' ὑφ' ἑτέρων, ὡσαύτως ἐν Κωνσταντινουπόλει διατριβόντων ἀρχιερέων, πρῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐκ τε τοῦ κλίματος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ ἐκ τοῦ κλίματος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου. Οὕτω λ.χ. ἠρέθη εἰς διαδοχὴν τοῦ τελευταίου ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν Ἰερεμίου ὁ Ἀνανίας κατὰ Μάϊον τοῦ 1763 ὑπὸ δύο τοῦ κλίματος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ἀρχιερέων πρῶν, ἦτοι τοῦ πρῶν Καστορίας Ἡσαίου καὶ τοῦ πρῶν Προϊλάβου Φιλοθέου καὶ ἐξ ἀρχιερέων τοῦ κλίματος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου καὶ δὴ, τῶν ἐπισκόπων Θαυμακοῦ Σεραφείμ καὶ Σταυρουπόλεως Ἀνθίμου καὶ τεσσάρων πρῶν, ἦτοι τοῦ πρῶν Νέων Πατρῶν Ἱεροθέου, τοῦ πρῶν Τήνου Κυρίλλου, τοῦ πρῶν Τζίας Νεοφύτου καὶ τοῦ πρῶν Ὠλένης Ζαχαρίου⁴.

Ἡροῦντο δ' οἱ ἀρχιεπίσκοποι Ἀχριδῶν ἢ 1) διὰ μεταθέσεως εἴτε α' ἀρχιερέως τοῦ κλίματος αὐτῆς ὡς εἰς διαδοχὴν τοῦ παραιτησαμένου Γρηγορίου ὁ Μ. Βοδενῶν Γερμανός⁵, εἰς διαδοχὴν τοῦ παραιτησαμένου Γρηγορίου ὁ Μ. Βελεγγράδων Ἰγνατίος κατ' Αὐγουστον τοῦ 1693⁶, εἰς διαδοχὴν τοῦ παυθέντος Ἰγνατίου ὁ Μ. Σισανίου Ζωσιμάς⁷, εἰς διαδοχὴν τοῦ καθαιρεθέντος Φιλοθέου ὁ Μ. Κορυτσᾶς Ἰωάσαφ κατ' Ἰούλιον τοῦ 1718⁸, εἴτε 2) ἑτέρου κλίματος καὶ δὴ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, ὡς εἰς διαδοχὴν τοῦ καθαιρεθέντος Θεοφάνους ὁ πρῶν Σοφίας Μελέτιος κατ' Οκτώβριον τοῦ 1676⁹, εἰς διαδοχὴν τοῦ παυθέντος Γερμανοῦ ὁ Μ. πρῶν Νέων Πατρῶν Γρηγόριος κατ' Αὐγουστον τοῦ 1691¹⁰, εἰς διαδοχὴν τοῦ παυθέντος Ζωσιμά ὁ ἐπίσκοπος πρῶν Χερσονήσου τῆς Κρήτης Ραφαήλ κατ' Ἰουνίον τοῦ 1699¹¹. 2) ἱερεῖς προχειρι-

¹ Αὐτ. 861.² Αὐτ. 861.³ Αὐτ. 784-785.⁴ Αὐτ. 889-890.⁵ Αὐτ. 789-790.⁶ Αὐτ. 797-798.⁷ Αὐτ. 803-804.⁸ Αὐτ. 847-853.⁹ Αὐτ. σ. 784-785.¹⁰ Αὐτ. 792-793.¹¹ Αὐτ. 807-809.

ζόμενοι εἰς ἐπισκόπους. Οὕτως ἤρέθησαν εἰς διαδοχὴν τοῦ καθαιρεθέντος Διονυσίου, ὁ ἱερομόναχος Φιλόθεος κατ' Ἰούλιον τοῦ 1714¹, εἰς διαδοχὴν τοῦ τελευτήσαντος Ἱερεμίου ὁ ἱερομόναχος Ἀνανίας Μ. πρωτοσύγκελλος τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κατὰ Μαῖον τοῦ 1763².

Ἐνίστε περὶ τοῦ διὰ μεταθέσεως αἰρουμένου ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν ὠρίζετο ὅτι οὗτος θὰ διατελῆ ἔχων καὶ τὴν ἀφ' ἧς μετετέθη μητρόπολιν κατὰ πάντα τὸν βίον. Οὕτω κατ' Ἰούλιον τοῦ 1718 περὶ τοῦ εἰς διαδοχὴν τοῦ Φιλοθέου μετατεθέντος Μ. Κορυτσᾶς Ἰωάσαφ ὠρίσθη ὅτι θὰ διατελέσῃ οὗτος ἔχων καὶ τὴν μητρόπολιν Κορυτσᾶς κατὰ πάντα τὸν βίον³.

Μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ Π. Σαμουήλ τοῦ Χαντζερῆ ἐν ἔτει 1767 συγχώνευσιν τῶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ τῆς αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν μετὰ τῶν ταύτῃ ὑποκειμένων μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν, ἧτοι τῆς Καστορίας, Πελαγωνίας, Βοδενῶν, Κορυτσᾶς, Βελεγράδων, Στρουμνίτζης, Γρεβενῶν, Σισανίου, Μογλενῶν, Πρεσπῶν, Δεβρῶν, Κόρας καὶ Βελισσοῦ οἱ ἀρχιερεῖς τῆς τέως αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκοπῆς ἤρουντο, ὡς καὶ πάντες οἱ ἄλλοι ἀρχιερεῖς τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, ὑπὸ τῆς συνόδου τούτου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ.— Περὶ διαιρέσεως τῶν ἐπισκοπῶν^{*}, ὑπὸ **Κ. Μ. Ράλλη.**

I. Διαίρεσις ἐπισκοπῶν καλεῖται ἡ πράξις τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, δι' ἧς ἐκκλησιαστικὴ τις ἐπαρχία χωρίζεται εἰς δύο ἢ καὶ πλείονας ἐπισκοπάς.

II. Ὑποκείμενον ἔχει 1) ἐπισκοπὴν χωριζομένην ἀπὸ τῆς μεθ' ἧς ἦν ἡνωμένη α' μητροπόλεως Οὕτω λ. χ. τῶ 1739 ἡ πόλις Τρίκκη μετὰ τῶν χωρίων αὐτῆς ἀποσπασθεῖσα τῆς μητροπόλεως Λαρίσης ἐγένετο αὐθις ἰδίᾳ ἐπισκοπῆ¹, ἐπὶ Π. Ἰωακεῖμ τοῦ Β' ἐχωρίσθησαν τῆς μητροπόλεως Κρήτης ἡ μετ' αὐτῆς ἡνωμένη ἐπισκοπὴ Λάμπης², τῆς δὲ μητροπόλεως Ἰωαννίνων ἡ μετ' αὐτῆς ἡνωμένη ἐπισκοπὴ Βελλᾶς καὶ Κονίτζης³. Ἡ 2) ἐπισκοπῆς. Οὕτω ἐχωρίσθη εἰς δύο ἐπισκοπάς ἡ ἐπισκοπὴ Πολυφθέγγους καὶ Δαμαλῶν καὶ Πεδιάδος⁴, ἡ ἐπισκοπὴ Κισσάμου καὶ Σελίνου ἐχωρίσθη

¹ Αὐτ. 837-838.

² Αὐτ. 888-890.

³ Αὐτ. 861.

* Ἐξήγησις συντετηγμένων λέξεων: ΕΕΚ. = Ἐπαρχιακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Κωνσταντινουπόλεως, ἐκδοθ. ὑπὸ Ἰ. Σοκολόφ, ἐν Πετρούπολει. — ΙΣ. = Ἱερὸς Σύνοδος. — Μ = Μητροπολίτης. — Π = Πατριάρχης.

¹ Ὁρα ἸΣ. τόμ. Κ' (1917) ἀριθ. 285 σ. 12.

² Ὁρα τὸ ἀπὸ Μαῖου 1863 πατριαρχ. καὶ συνοδ. ὑπόμνημα ἐν ΕΕΚ. 172 - 174.

³ Ὁρα τὸν ὡσαύτως ἀπὸ Μαῖου 1863 πατριαρχ. καὶ συνοδ. τόμον αὐτ. 100 - 102.

⁴ Ὁρα Κ. Μ. Ράλλη, Περὶ ἐνώσεως καὶ ἐπιδόσεως ἐπισκοπῶν 1911 σελ. 3 σημ. 6.